

JORD- OCH SKOGSBRUKSUTSKOTTETS UTLÅTANDE 5/2007 rd

Statsrådets redogörelse om reviderade ramar för statsfinanserna 2008—2011

Till finansutskottet

INLEDNING

Remiss

Riksdagen remitterade den 30 maj 2007 statsrådets redogörelse om reviderade ramar för statsfinanserna 2008—2011 (SRR 1/2007 rd) till finansutskottet för beredning och bestämde samtidigt att de övriga fackutskotten får lämna utlåtande till finansutskottet senast den 8 juni 2007.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- kanslichef Jarmo Vahtinen och lantbruksråd Esko Juvonen, jord- och skogsbruksministeriet

- budgetråd Kati Suihkonen och konsultativ tjänsteman Seija Kivinen, finansministeriet
- forskningsdirektör Pasi Puttonen, Skogs-forskningsinstitutet
- direktör Seppo Aaltonen, Centraförbundet för lant- och skogsbruksproducenter MTK
- ombudsman Tage Ginström, Svenska Lantbruksproducenternas Centraförbund
- direktör Anders Portin, Skogsindustri rf.

Dessutom har skriftligt utlåtande lämnats av

- MTT Ekonomisk forskning
- Livsmedelsindustriförbundet rf.

REDOGÖRELSEN

I ramarna för jord- och skogsbruksministeriets förvaltningsområde ingår finansieringen av de åtgärder som anges i regeringsförklaringen. Jordbrukets villkor stärks före 2011 med 60 miljoner euro och skogsbrukets villkor med 20 miljoner euro. I utgifterna för räntestöd för näringsverksamhet på landsbygden beaktas att räntenivån stigit och lånestocken ökat.

Som ett led i genomförandet av regeringsförklaringen stärks gårdsbrukets utvecklingsfonds kapacitet genom en årlig budgetöverföring på ca 30 miljoner euro.

Regeringen har i rambeslutet beaktat starten för ett program för främjande av finländsk mat och de anslagsökningar för främjande av förnybar energi som föreslagits i framtidsöversikten för skogssektorn. För understöd för bioenergi-produktion avsätts fem miljoner euro. Inskrivningen av fastigheter överförs från tingsrätterna till Lantmäteriverket. Den onödiga byråkratin kring stöd- och tillsynssystemet för jordbruket avskaffas.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Motivering

Jordbruket

I redogörelsen konstateras för jord- och skogsbruksministeriets förvaltningsområdes vidkommande att ramarna innefattar finansieringen av åtgärderna i regeringsförklaringen. Jordbrukets villkor stärks före 2011 med 60 miljoner euro. Faktum är, anser utskottet, att produktiviteten inom sektorn måste kunna höjas och branschens konkurrenskraft ökas. En undersökning gjord av MTT Ekonomisk forskning pekar på att inkomstutvecklingen inom jordbruket visat en nedåtgående trend de fyra senaste åren. I fjol uppgick jordbruksinkomsten till 893 miljoner euro. Det var mer än åtta procent, närapå 83 miljoner euro, mindre än året innan.

Att gårdsbrukets utvecklingsfond tillförs större kapacitet genom en årlig budgetöverföring på ca 30 miljoner euro välkomnas varmt av utskottet. Riksdagen har de facto förutsatt (Statsrådets redogörelse om jordbrukspolitiken SRR 4/2005 rd) att gårdsbrukets utvecklingsfond garanteras bättre beredskap för långsiktig finansiering genom att ett tillräckligt stort anslag årligen flyttas över från statsbudgeten till fonden. Enligt inkommen utredning ingår i årets andra tilläggsbudget ett anslag på 100 miljoner euro för fonden, men det oaktat kommer pengarna sannolikt inte att räcka till för de stöd som ansökningar lämnats in om. Den största orsaken till fondens finansieringsproblem är att kommissionens beslut om det nationella stödet till södra Finland kräver att startstöden och investeringsstöden används fullt ut. En utredning om hur ansöknings-systemet för dessa stöd kunde läggas om pågår just nu.

Utskottet ser det som ytterst angeläget att jordbruksstöden och övervakningen av dem tydliggörs och byråkratin kring dem avskaffas såsom anges i redogörelsen. Att systemen fungerar på gårdsnivå och att odlarnas rättssäkerhet garanteras kräver särskild uppmärksamhet.

Skogsbruket

Skogsbrukets förutsättningar stärks enligt redogörelsen före 2011 med 20 miljoner euro.

När det gäller tillgången till virkesråvara har situationen förändrats sedan ramarna bereddes, påpekar utskottet. Bristen på virkesråvara påverkar redan nu skogsindustrins produktion och det är omöjligt att få ut tillräckligt med virke på marknaden. Virkesimporten från Ryssland stryps snabbt om tullhöjningarna genomförs enligt planerat tidsschema. De första höjningarna träder i kraft redan i sommar. Om produktionen och arbetsplatserna i Finland inte ska minska från nuvarande nivå finns det ingen annan utväg än att ersätta importvirket med någon annan råvara.

Skogsvårds- och skogsförbättringsarbeten måste utföras i större omfattning än under de senaste åren för att virkesproduktionen i Finland ska öka och hållbara avverkningsmöjligheter kunna garanteras. Utskottet har i flera sammanhang poängterat vikten av att vården av ungskog sker i god tid. Vård av plantbestånd har större effekt och är fördelaktigare ur skogsbrukssynpunkt än vård av gallringsskogar som ännu utvecklas. Arbetena har kommit bra igång i år. Redan vid det här laget har man använt två miljoner euro mer på skogsförbättring (stöd för trygande av virkesproduktionens uthållighet) än under samma tid i fjol. Å andra sidan fanns det fem miljoner euro mer att tillgå för stöd 2006. Utskottet vill därför uppmärksamgöra finansutskottet på att det bör finnas pengar för stöden också i slutet av året.

En annan sak utskottet vill sätta särskild fokus på är ett fungerande vägnät, som virkesproduktionen och virkesanskaffningen inte klarar sig utan. Ett undermåligt vägnät, särskilt i men-förestid, leder till starka säsongfluktuationer inom branschen och åsamkar skogsindustrin tilläggskostnader på ca 100 miljoner euro om året. Under expertutfrågningen framgick det att man under ramförhandlingarna kommit överens om ett engångsanslag på 20 miljoner euro 2008 för det sekundära vägnätet. Stödet till enskilda vä-

gar får tre miljoner till årligen. Anslagen är enligt utskottets åsikt absolut nödvändiga. Likaså måste man under åren framöver se till att det finns nog med pengar att upprätthålla vägnätet.

Tillgången på kompetent arbetskraft måste också tryggas. För att användningen av inhemskt virke ska öka behöver vi tusentals proffs på virkesproduktion och virkesavverkning. De måste börja utbildas omedelbart. Virkesanskaffningen lider redan av att det inte finns tillräckligt med skogsmaskins- och virkesbilsförare.

Utskottet noterar att de produktivitetsåtgärder Skogsforskningsinstitutet ålagts under ram-

perioden 2007—2011 är gigantiska: omkostnaderna ska minska med 13 procent och årsverkna med 20 procent. Därför vill utskottet påpeka att vår virkesproduktion nu är sådan att det även krävs en effektivisering av forskningen och utvecklingen för att vår skogssektor ska ha en framtid.

Utlåtande

Jord- och skogsbruksutskottet föreslår

att finansutskottet beaktar det som sägs ovan.

Helsingfors den 8 juni 2007

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Jari Leppä /cent
vordf. Pertti Hemmilä /saml
medl. Susanna Haapoja /cent
Hannu Hoskonen /cent
Anne Kalmari /cent
Johanna Karimäki /gröna
Lauri Kähkönen /sd
Esa Lahtela /sd
Mats Nylund /sv

Pentti Oinonen /saf
Klaus Pentti /cent
Petri Pihlajaniemi /saml
Erkki Pulliainen /gröna
Kari Rajamäki /sd
Arto Satonen /saml
Katja Taimela /sd
Pekka Vilkuna /cent.

Sekreterare var

utskottsråd Carl Selenius.

AVVIKANDE MENING

Det ska gå att bedriva jordbruk i hela landet. Finland har fått rätt att komplettera EU:s gemensamma jordbrukspolitik med nationella beslut. Det är alltså viktigt att gårdsbrukets utvecklingsfonds kapacitet tryggas i ett längre perspektiv för att jordbrukets produktivitet och konkurrenskraft ska kunna förbättras.

Som läget är nu vilar fonden på lerfötter. Stödet ses som ett slags "subjektiv rätt". Strukturstöden bör kunna fördelas effektivare och stödbesluten snabbas upp. Det gäller att försäkra sig om att stöden går till heltidsjordbrukare som bor permanent på arbetsintensiva gårdar.

Regeringen står i beråd att förelägga riksdagen en lag om strukturstöd till jordbruket. Den ingår som ett led i översynen av lagen om finansiering av landsbygdsnäringsar. Den bör fås färdig så snabbt som möjligt. Lagen måste få tydli-

ga kriterier för när start- och investeringsstöd och ränstödslån kan beviljas. Vi är övertygade om att förutsebarheten därmed förbättras.

Det ligger i allas intresse att finansieringen av investeringar i jordbruk och andra landsbygdsnäringsar görs ännu tydligare för att landsbygdsnäringsarna därmed ska kunna främjas och utvecklas.

Om vi vill att virkesförsörjningen är tryggad och målen för virkesproduktionen nås måste lagen om samfälliga skogar och skogslagen moderniseras. Skyldigheten att förnya skog och göra förstagallringar bör i det sammanhanget lyftas fram tydligt.

Med stöd av det ovan sagda föreslår vi att i lagen om strukturstöd till lantbruket tas in tydliga kriterier för när start- och investeringsstöd och ränstödslån kan beviljas.

Helsingfors den 8 juni 2007

Lauri Kähkönen /sd
Esa Lahtela /sd

Kari Rajamäki /sd
Katja Taimela /sd